

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ / Übersetzungstheorie und -praxis der ersten Fremdsprache»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Німецька мова і література та англійська мова
Спеціальність	B11 Філологія B11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	німецька
Профайл викладача	Король Антоніна Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології та перекладу https://deutsch.chnu.edu.ua/pro-nas/spivrobitnyky/korol-antonina-anatoliivna/
Контактний телефон	+380665425963
E-mail	a.korol@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2081
Консультації	Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю Очні консультації: за графіком консультацій

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу основної іноземної мови» / «Übersetzungstheorie und -praxis der ersten Fremdsprache» належить до обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми підготовки майбутніх філологів, протягом вивчення якої у здобувачів вищої освіти формуються професійні уміння та навички перекладу на базі отриманих теоретичних знань.

Мета навчальної дисципліни: створити теоретичну основу для засвоєння практичних вмінь і навичок у галузі перекладу, ознайомити магістрів з основними положеннями і концепціями лінгвістичної та функціональної теорії перекладу.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ARTEN VON DOLMETSCHEN UND ÜBERSETZEN. PROFESSIONELLE KOMPETENZEN BEIM ÜBERSETZEN. ÜBERSETZUNGSPROBLEME UND -SCHWIERIGKEITEN	
Тема 1	Arten von Dolmetschen und Übersetzen: Arten der Übersetzung. Literarische Übersetzung. Technische und wissenschaftliche Übersetzung. Dolmetschen als mündliche Übertragung gesprochener Mitteilung. Dolmetscharten.
Тема 2	Übersetzungstypen: Einbürgernde und freie Übersetzung. Dokumentarische und instrumentelle Übersetzung nach Christiane Nord.
Тема 3	Die Herausbildung professioneller Kompetenzen beim Übersetzen: Die Sprach- und Redekompetenz. Die sprachlich-landeskundliche Kompetenz. Technische Kompetenz. Hintergrundwissen. Ethische Kompetenz.
Тема 4	Klassifizierung der Übersetzungsprobleme und Übersetzungsschwierigkeiten.
МОДУЛЬ 2. ÜBERSETZUNGSRELEVANTE TEXTTYPOLOGIE. SKOPOSTHEORIE. ÜBERSETZUNGSVERFAHREN / TECHNIKEN	
Тема 5	Textlinguistik und übersetzungsrelevante Texttypologie: Die Definitionen des Textbegriffs. Textsorten. Textsortenwissen. Texttypen.
Тема 6	Skopostheorie. Realien als Identitätsträger: Skopostheorie (K.Reiß/H.J.Vermeer). Realien als Identitätsträger. Übersetzung von Realien. Einzelphänomene. Sprachvarietäten (Dialekt/Soziolekt). Translatorische Lösungen.
Тема 7	Textfunktionen. Funktionsbegriff aus skopostheoretischer Sicht: das Vierfunktionen-Modell (C. Nord): Das Vierfunktionen-Modell (C. Nord). Phatische Funktion: Aufgaben, Übersetzungsmethoden. Referentielle Funktion: Unterfunktionen, Indikatoren, typische Textsorten. Appellative Funktion: direkte Appellformen (grammatische Indikatoren), indirekte Appellformen. Expressive Funktion: explizite Expressivität, implizite Bewertung.
Тема 8	Strategien und Techniken des Übersetzens: Die Strategie des Übersetzens (Hönig und Kußmaul). Übersetzungsverfahren/Techniken nach Snell-Hornby. Übersetzungstransformationen in der modernen Übersetzungswissenschaft.

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Дедуктивний метод – виклад матеріалу від загального до часткового, коли викладач імітує відповідні висновки й заохочує студентів зробити шлях пізнання часткового через загальне;

Метод візуалізації – згортання змісту та різних видів інформації в наочні образи. Ці образи, їх сприйняття, можна розгорнути і зробити фундаментом адекватних розумових та практичних дій. Сьогодні для підвищення ефективності процесу навчання у ЗВО дедалі частіше застосовують так звані активні методи. Вони допомагають «розкріпачити» свідомість, активізувати інтелектуальний і розумовий потенціал особистості, набутти необхідних практичних навичок і вмінь

Метод проблемного викладення (застосовується шляхом формулювання педагогом пізнавального завдання, порівняння поглядів, різних підходів, демонстрації способів розв'язання поставленого завдання, під час якого студенти стають співучасниками наукового пошуку).

Частково-пошуковий, або евристичний метод – застосовується шляхом організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань).

Метод аналогії – використовуючи цей метод, викладач не просто згадує про схожість будь-якого явища, а й допомагає студентам зробити аналогічний висновок, який можна сформулювати так: якщо два явища подібні в одному чи кількох аспектах, вони, можливо, схожі в інших;

Метод ступінчатості – викладач розкриває проблематику теми, переходячи від однієї частини до іншої.

Метод діалогічного викладу – полягає у тому, що викладач, пояснюючи матеріал, залучає студентів до процесу не тільки пошуку розв'язання, а й формування проблем. Це складний метод, тісно пов'язаний з розвитком особистості, бо навчає розумових дій, виховує творчість. У результаті критичного осмислення студент вчиться «бачити» проблеми, задавати проблемні запитання, виховувати почуття проблемної ситуації.

Пошуково-показовий метод – поєднання монологічного викладення з демонстрацією логіко-психологічних особливостей. Лектор пояснює методику пошуку, шлях наукового пізнання. Тому студент, стежачи за його думкою, засвоює зразок наукового пошуку.

Дослідницький метод – застосовується шляхом самостійного вивчення літератури, джерел, ведення спостереження та виконання інших пошукових дій після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань, короткого усного або письмового інструктажу).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контрольні заходи включають поточний, рубіжний (модульний) та підсумковий (модуль-контроль) контроль знань студента. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю (по 30 балів за кожен модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту). Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ЄКТС.

- **Поточний контроль** успішності студентів здійснюється упродовж семестру у формі фронтального та індивідуального опитування на семінарських заняттях.
- **Рубіжний (модульний) контроль** здійснюється двічі на семестр після завершення кожного навчального модуля в письмовій формі (тестів на платформі Moodle).
- **Підсумковий контроль** – складання іспиту, проводиться в усній формі відповідей на два теоретичні питання з лексикології та виконання практичного завдання.

Очна форма: навчальна аудиторія з мультимедійною дошкою, комп'ютер, відеопроєктор, мережа Інтернет, методичний посібник, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=208>

Дистанційна форма: комп'ютер, відеокамера, мікрофон, мережа Інтернет, відеозв'язок на платформі Google Meet, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=208>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії оцінювання видів робіт:

Усна відповідь студента (вага 5 балів, мінімальна кількість – 4) на семінарських заняттях (з презентацією) охоплює теоретичне питання та оцінюється за такими критеріями:

5 – студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;

4 – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

3 – студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно

будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

2 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

1 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

0 – студент не підготувався до семінарського заняття, відмовився відповідати.

Поточний тест (вага 5 балів, кількість – 8) проводиться наприкінці кожної теоретичної теми змістовного модуля на платформі Moodle.

Оцінювання самостійної роботи студентів охоплює: якість підготовки студентів до аудиторної роботи; якість виконання практичних і усних завдань, винесених на самостійне опрацювання; вміння студента самостійно здійснювати аналіз довідкових джерел і формулювати аргументовану думку на основі прочитаного. Самостійна робота студентів оцінюється на практичних заняттях за критеріями, залежно від виду завдання.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить 40 балів – 20 балів за відповідь на два теоретичні питання білету і 20 балів за виконання практичного завдання (доперекладацького функціонального аналізу вихідного тексту). Відповіді на питання в кожному з білетів передбачають демонстрацію теоретично-практичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на теоретичне питання іспиту:

10-9 – студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;

8-7 – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

6-5 – студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає

дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

4-3 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

2-1 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на практичне питання іспиту:

10-8 – студент вичерпно здійснює функціональний доперекладацький (аналіз за комунікативними функціями) та перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів; вільно використовує здобуті знання з теорії перекладу в практичну площину; повністю правильно визначає при аналізі тексту оригіналу його тип, структуру й складові елементи, комунікативні функції, перекладацькі стратегії та прийоми перекладу.

7-4 – студент здійснює функціональний доперекладацький (аналіз за комунікативними функціями) та перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів, але допускає незначні огріхи у формулюванні висновків; демонструє достатні здобуті знання з теорії перекладу в практичну площину; правильно визначає при аналізі тексту оригіналу його тип, структуру й складові елементи, комунікативні функції, перекладацькі стратегії та прийоми перекладу, допускаючи при цьому незначні помилки.

3-1 – у студента відсутні навички здійснювати функціональний доперекладацький (аналіз за комунікативними функціями) та перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів; має фрагментарні знання з теорії перекладу; не вміє самостійно визначати при аналізі тексту оригіналу його тип, структуру й складові елементи, комунікативні функції, перекладацькі стратегії та прийоми перекладу; виконує частину завдань за допомогою викладача; допускає суттєві помилки.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Оцінювання та визнання результатів неформального та/або інформального навчання з навчальної дисципліни відбувається згідно з [«Порядком визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»](#). З дисципліни, за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу, здобувачу може бути зараховано до 25% від загальної кількості балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність є ключовим компонентом освітнього процесу і спрямована на створення умов для чесної та відповідальної роботи як викладачів, так і студентів. Взаємна повага, самостійність та об'єктивність у навчальному процесі сприяють створенню якісного освітнього середовища, яке відповідає сучасним етичним стандартам.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalno-universytetu.pdf> ;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Курс лекцій з теорії перекладу = Übersetzungstheorie: навч. посіб. / укл. А.А. Король. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2021. 152 с.
https://drive.google.com/file/d/1biAX8xEzRCy2BH99WN_-BvStxmhxGeA5/view
2. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2081>
3. <http://www.uebersetzungswissenschaft.de/>

Детальна інформація щодо вивчення курсу «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

<https://docs.google.com/document/d/1f1hweCev51P1iKHsBinyuvVdJicctOjj/edit>